

Biás Zoltán Barna

Egy korszak vége, avagy a Lordok Háza „reformja” az ezredfordulón

A 20. század végéig a Lordok Háza egyedülálló maradt az európai törvényhozó testületek között, mivel megőrizte összetételének középkori alapjait. Tagjainak túlnyomó többsége nem választás vagy kinevezés által foglalta el helyét a kamarában, hanem örökölte azt. Emiatt a Lordok Házát egyre intenzívebb támadások érték a 19. század első harmadától kezdve, s a ház összetételére, illetve jogkörére irányuló, olykor mérsékeltebb, esetenként meglehetősen radikális reformtörekvések mind a mai napig megfigyelhetők. Ezekkel párhuzamosan fel-felbukkant a felsőház megszüntetésének igénye is, amely tradicionális részét képezte a Munkáspárt programjának, és amelyről a párt egy időre ugyan letett 1935 után, de az ezt követelő hangok olykor igencsak felerősödtek a balszárnyon. A mind dominánsabbá váló alsóházzal szemben a felsőház egyre inkább a túlélési stratégiákra volt kénytelen koncentrálni a múlt században, ám óvatossága ellenére olykor kellemetlen helyzetbe került. Ha nem gyakorolta hatalmát, azzal vádolták, hogy jelenléte szükségtelen, míg ha élt jogaival, gyakran azzal a bírálattal kellett szembenéznie, hogy ráerőszakolja akaratát az alsóházra, megkérdőjelezve annak előjogait. A kétkamarás parlamentek ugyan mindenütt magukban hordozzák a hatalommegosztásból eredő konfliktusokat, de ebben az esetben a ház jogkörének problémája annyira összefonódott a ház összetételének problémájával, hogy feloldásukra csak együttesen kerülhetett volna sor. Ennek lehetőségéhez a felsőház az 1968-69-es ülésszakban került a legközelebb, ám a munkáspárti kormány által a parlament elé terjesztett törvényjavaslat csúfos kudarcot vallott, komoly alkotmányos válságot idézve elő, mely egybeesett a pártok és a kamarák közötti elmérgesedett viszonyral, valamint mindkét Backbench¹ lázadásával az alsóházban.

A Lordok Háza összetételére vonatkozó megvalósult reformok sorában a Bishopric of Manchester Act volt az első 1847-ben, amely 26 főben maximálta a Church of England képviselőinek számát a felsőházban. Ezt az Appellate of Jurisdiction Act követte 1876-ban, illetve 1887-ben, amely feljogosította a Koronát arra, hogy jogász Lordokat (Law Lords vagy Lords of Appeal in Ordinary) nevezzen ki a felsőház tagjaivá, hogy ellássák annak igazságszolgáltatási funkcióit, hiszen a Lordok Háza ettől kezdve legfelsőbb bírósággént is funkcionált. A következő – meglehetősen óvatos és jellemző módon kompromisszumos – lépésekre 70 évet kellett várni. A Life Peerages Act (1958) lehetővé tette a Koronára (azaz a végrehajtó hatalom), ezen belül gyakorlatilag a miniszterelnök

¹ A Frontbench a kormány-, illetve az árnyékkormány tagjainak helye, míg a Backbench azon képviselőké és Lordoké a Westminsterben, akik nem tagjai a kormánynak, vagy az árnyékkormánynak. Crossbench kizárólag a felsőházban található, s a párton kívüli Lordok számára fenntartott helyeket jelöli.

számára olyan Lordok (Life Peer-ek) kinevezését (első ízben nőket is!), akik a ház teljes jogú tagjaivá váltak ugyan, de főrendi címük nem volt örökletes, csupán élethosszig tartó. (Ugyanebben az évben módosították a házszabályt is, lehetővé téve, hogy azok a Lordok, akik az üléseket nem tudják, vagy nem kívánják látogatni, szabadságra mehessenek (Leave of Absence). Az intézkedés célja elsősorban arra irányult, hogy a ház üléseit egyébként nem látogató főrendek (Backwoodsmen), a szavazásokon „váratlanul” felbukkanva, befolyásolhassák annak végeredményét.) Végül a Peerage Act (1963) lehetővé tette, hogy az örökletes Lordok lemondjanak főrendi címükről, s így az alsóház tagjaivá váljanak. Továbbá feljogosította az örökletes női főrendeket, hogy elfoglalják helyüket a házban, és megszüntette a skót képviselő Lordok rendszerét (korábban Skócia mindössze 16 főrendet delegálhatott a második kamarába, az 1707-es Act Of Union értelmében), miáltal valamennyi skót Peer a felsőház tagjává vált. (Az ír főrendek még 1922-ben elvesztették képviselőüket.) Ami pedig a felsőház jogkörét illeti, azt a híres-hírhedt Parliament Act 1911-ben, valamint módosítása 1949-ben alaposan megnyirbálta, hiszen az utóbbi 2 évről 1 évre mérsékelte a nem pénzügyi Public Billek² elodázásának lehetőségét. Ezen reformok együttesen olyan változásokhoz vezettek a Lordok Házában, amelyek nem voltak szembetűnőek, ám a kamara munkamódszereinek és jelenléti szokásainak módosulásához vezettek.³

E változások ellenére a hatalomra kerülő munkáspárti kabinetek mindig kényelmetlen helyzetbe kerültek a felsőházban, hiszen ott a Konzervatív Párt olyan elsöprő többséggel rendelkezett (bizarr módon még a kormány padsorait is tory Peerek töltötték meg), hogy a kamara, korlátozott jogköre ellenére is, komoly fennakadásokat okozhatott a kormány törvényhozási programjában, különösen a II. világháborút követően, amikor a Parlamentnek évről-évre egyre több törvényjavaslatot kellett megtárgyalnia. Erre a problémára csak részben jelentett megoldást az ún. Salisbury-Addison⁴-doktrína vagy konvenció, mely 1945- és '51 között honosodott meg, s amelynek értelmében, a Lordok többé nem kísérelték meg leszavazni a kormány azon (nem pénzügyi!) törvényjavas-

² A brit törvényhozás megkülönböztet Public, ezen belül is Government, illetve Private Members' Billeket, valamint Private és Hybrid Billeket. Míg a Public Billek általános, az egész országra, az összlakosságra kiterjedő ügyekre vonatkoznak, és ezáltal a leggyakoribb törvényjavaslatok (a kormány tagjai, vagy a Parlament kormányon kívüli tagjai terjesztik be), addig a Private Billek főleg helyi ügyekre, részproblémákra vonatkoznak, a Hybrid Billek pedig a Public és Private Billek sajátos keveréke.

³ Ld. J. R. VINCENT: *The House of Lords. Parliamentary Affairs*, Vol. 19. (1966. No. 4. *Legislation in the House of Lords: a Correction and Reconsideration*. *Parliamentary Affairs*, Vol. 20. 1967. No. 2.

⁴ Addison vikomtról és Cranborne vikomtról (1947-től Salisbury 5. márkija is egyben) kapta nevét, akik közül az előbbi a kormánypárt, míg az utóbbi a konzervatív ellenzék frakcióvezetője volt a felsőházban, a tárgyalási időszakban. Az eredeti Salisbury-doktrína, melynek értelmében a nép és az alsóház akarata nem feltétlenül azonos, így a második kamara feladata visszaküldeni az alsóházba a vitás Billeket, a 19. század utolsó harmadában vált elfogadott konvencióvá, s Lord Cranborne nagyapjának, Robert Arthur Talbot Gascoyne-Cecil, Salisbury 3. márkijának nevéhez köthető, aki három ízben (1885-1886, 1886-1892, 1895-1902) volt miniszterelnök. Ld. *House of Lords Library Note – The Salisbury Doctrine*. LLN 2006/06.

latait a II., vagy III. olvasat⁵ alkalmával, amelyekről a választási program említést tett. Mindazonáltal a konzervatív Lordok helyzete sem volt irigylésre méltó, hiszen bármilyen meggondolatlan lépés, amelyet alsóházi kollégáik érdekében követtek volna el a törvényhozás folyamán, könnyen a ház megszüntetéséhez vezethetett volna, így nem meglepő, hogy a legtöbb esetben nagy önmérsékletről tettek tanúbizonyságot.

A Tony Blair által vezetett Munkáspárt földcsuszamlásszerű választási győzelme azonban földcsuszamlást eredményezett a Lordok Háza történetében is. Az új kabinet ugyanis azzal a nem titkolt céllal vette át a hatalmat 1997-ben, hogy egy nagyszabású alkotmányos reform keretében alakítsa át a szigetország választási, törvényhozási és igazságszolgáltatási struktúráit. Mivel a liberálisok szintén egy hosszú távú, gyakorlatilag mindenre kiterjedő alkotmányos reform szükségességét hangsúlyozták, úgy tűnt, hogy konstruktív partnerek lesznek ennek megvalósításában, bár ők elsősorban az arányos választási rendszerre való áttérésben voltak érdekeltek, hisz választási programjuk értelmében más-ként képzelték el a felsőház jövőjét: *„Egy hatékony és demokratikus felsőházat fogunk létrehozni. Két parlamenti ciklus alatt a Lordok Házát egy alapvetően választott második kamarává alakítjuk át, amely alkalmas lesz az Egyesült Királyság nemzeteinek és régióinak képviseletére, továbbá képes lesz kulcsszerepet játszani az Európai (Unió) törvényhozásának alapos átvizsgálásában.”*⁶ És noha Blair az árnyékkormány tagjaként még a Lordok Háza megszüntetését és egy választott második kamara létrehozását hirdette a Munkáspárt 1993-as konferenciáján, alig három évvel később már elzárkózott az ötlettől, s a John Smith (a párt előző vezére) emlékére tartott előadásában már egy kétlépcsős reformot javasolt. Első és legfontosabb lépésként az örökletes főrendek eltávolítását jelölte meg, akiknek többsége egyértelműen *„a toryk szekerét tolja”*.⁷ Lord Cranborne, a konzervatívok frakcióvezetője a felsőházban (nem mellesleg Salisbury 7. márkija is egyben), erre úgy reagált, hogy kijelentette, az örökletes főrendek eltávolítása helytelen lépés lenne, ha előtte pontosan nem határoznák meg az új ház összetételét és hatáskörét. Továbbá kihangsúlyozta, hogy az örökletes- és az élethosszig kinevezett Lordok *„elegye”* messze nem függ annyira a kormánytól, mint egy teljes egészében kinevezett kamara.

A Munkáspárt 1997-es választási programja az emlékbeszéd szellemében íródott: *„A Lordok Házát át kell alakítani. Első lépésként – a további reformtól függetlenül – az örökletes főrendek azon jogát, hogy ülésezzenek és szavazzanak a Lordok Házában, törvény által fogjuk eltörölni. Ez lesz az első szakasz a reform folyamatában, melynek az a célja, hogy a Lordok Házát demokratikusabbá és képviseletivé tegyük. Ugyanakkor a második kamara törvényhozó hatalma változatlanul megmarad. A Life Peereknek a Lordok Házába történő kinevezési módszerét felül fogjuk vizsgálni. Célunk lesz gondoskodni arról, hogy a pártmegbízottak a Life Peereknél precízebben, hitelesebb-*

⁵ A törvényhozás szakaszai a brit alsó- és felsőházban: First Reading, Second Reading, Third Reading vagy Report Stage, esetleg Committee Stage (alkotmányos Billek esetében).

⁶ Liberal Democrat Manifesto 1997. – Make the Difference. 40.

⁷ BLAIR, Tony: *Új-Britannia, ahogy én képzelem.* Budapest, 2004. 314-316.

ben tükrözzék a szavazatok megoszlásának arányát az általános választásokat követően. Ugyanakkor elköteleztük magunkat a független (Crossbench) Life Peer jelenlét megőrzése mellett is. Úgy gondoljuk, hogy egyetlen politikai pártnak sem kellene arra törekednie, hogy többségbe kerüljön a Lordok Házában. A parlament két házából egy közös bizottságot fogunk kinevezni, hogy mérlegelje a lehetséges további változtatásokat, majd javaslatokat terjesszen a parlament elé a reformról.”⁸ A konzervatívok választási programja ezzel szemben kijelentette: „Mi már bebizonyítottuk, hogy nem vagyunk ellene a változásoknak, ahol azok megvalósíthatók és előnyösek. De az alapvető változ(tat)ások, amelyek nincsenek maradéktalanul átgondolva – mint az ellenzék javaslatai a Lordok Házát illetően – rendkívül károsak lennének. Ezért ellenezni fogunk minden öncélú változ(tat)ást.”⁹

Az új kabinet az első ülészakban – egyéb elfoglaltságaira hivatkozva – még nem foglalkozott a második kamara reformjával, ám a felsőház közel negyven törvényjavaslatot dobott vissza az alsóházba, köztük a European Elections Billt, amelyet ötször szavazták le a Lordok, s erre korábban nem volt precedens, így várható volt a reakció. Az ülészak végén fel is állították azt a miniszteri albizottságot, amely a reformot hivatott koordinálni az elkövetkezendőkben, és amelynek élére a Lordkancellár, Lord Irvine került. A konzervatívok egyoldalú eljárásnak bélyegezték a kormány eljárását, és a párt vezére, William Hague egy független bizottság felállítását jelentette be, melynek élére a korábbi Lordkancellár, a konzervatív Lord Mackay of Clashfern került.

1998. november 24-én, a következő ülészakot megnyitó trónbeszédben jelentette be a királynő, hogy kormánya „olyan törvényjavaslatot fog a parlament elé terjeszteni, amely – a reform folyamatának első szakaszaként – megszüntetné az örökletes főrendek tagságát a Lordok Házában”, továbbá azt is kilátásba helyezte, hogy a kabinet mihamarabb a parlament elé terjeszti a reform második szakaszára vonatkozó elképzeléseiről szóló fehér könyvet.¹⁰ A trónbeszéd vitája során az ellenzék részéről felmerülő vádak gyakorlatilag azonosak voltak az előző ülészakban felmerültekkel, valamint az ezt követő vitákéval, miként a kormány is ugyanazokat az érveket sorakoztatta fel a reform védelmében. Míg az előbbi az alkotmányos berendezkedés felforgatásának minősítette a reformot, amely az örökletesség elvének tagadásával gyakorlatilag a monarchiát is megtagadja, sőt, egykamarás parlament létrehozására törekszik, addig az utóbbi többször is elhatárolódott a vádaktól, de teljességgel abszurdnak és elfogadhatatlannak tekintette az örökletes főrendek jelenlétét egy modern, demokratikus állam törvényhozásában. A konzervatív ellenzék az örökletes főrendeket a stabilitás, a kontinuitás részének tekintette a törvényhozás folyamatában, akiknek kiseprűzése veszélyes precedenst teremthet, amire a kormány azzal vágott vissza, hogy az említett Lordok jelentős része 1918 után kapta címét és rangját, s így nehezen tekinthető a kontinuitás részének. Az ellenzék legmerészebb és legin-

⁸ Labour Manifesto 1997. – New Labour Because Britain Deserves Better. 32-33.

⁹ Conservative Party General Election Manifesto 1997. - You Can Only Be Sure with the Conservatives. 10/2.

¹⁰ HL Hansard, 24th November 1998, col. 4.

kább elevenbe vágó vádjá azonban úgy hangzott, hogy a kormány, illetve személy szerint a miniszterelnök csak a konzervatív ellenzékét akarja lefejezni a második kamarában, ám esze ágában sincs folytatni a reformot, ha már ezáltal, továbbá „*cimboráinak*” Life Peerré történő kinevezésével (Tony’s cronies) gyakorlatilag engedelmes házat (House of Cronies) kaphat.¹¹

Közben – mint utóbb kiderült – a színpalak mögött Lord Cranborne tárgyalásokat folytatott a Lordkancellárral, valamint Lord Richard-dal, a kormánypárt felsőházi frakcióvezetőjével, illetve utódával, Lady Jay of Paddington-nal, akik Blair felhatalmazásával tárgyaltak, és sikerült megállapodniuk a kompromisszumokat illetően. Az 1968-69-es reformkísérlet kudarcából okulva a kormány nem akart kockáztatni egy újabb alkotmányos válságot, ezért inkább elállt az örökletes főrendek teljes kizárásnak eredeti ötletétől (így feladta a választási program erre vonatkozó passzusát), és beleegyezett, hogy mintegy 10%-uk a kamara tagja maradjon a reform második szakaszáig. S vállalta, hogy egy elfogadható, hosszú távú reformjavaslatot tesz közzé. Cserébe a konzervatív örökletes főrendek vállalták, hogy nem fognak látványosan tiltakozni az eltávolításuk ellen, és garantálták, hogy nem obstruálják a kormány törvényhozási programját. A megegyezés részét képezte, hogy a módosítást hivatalosan Lord Weatherill, a párton kívüli főrendek vezetője (Convenor of the Crossbench Peers) fogja a ház elé terjeszteni, aki elfogadta a neki szánt szerepet. A megállapodás végső verzióját november 26-án tisztázta Lord Cranborne a miniszterelnökkel a Downing Street 10 alatt.¹² Az ügynek egyetlen szépséghibája volt: mindez Hague tudta és felhatalmazása nélkül történt, aki azért sejtette, érzékelte, hogy valami készülöben van, így december 2-án megkísérelte zavarba hozni a miniszterelnököt az alsóházban, az alkotmányos reformot támadva, s azt állítva, hogy a Konzervatív Párt, és különösen a Lordok el fogják utasítani azt. Ezzel viszont önmagát hozta kellemetlen helyzetbe, amikor Blair közölte vele: garanciát kapott arra nézvést, hogy a konzervatív főrendek támogatják a felsőház reformját.¹³ A kínos incidenst követően a pártvezér azonnal eltávolította a Lordot a Konzervatív Párt felsőházi frakciójának éléről, aki maga is elismerte, hogy hibázott, noha elsősorban a ház érdekeit tartotta szem előtt. Ám ez mit sem változtatott a tényeken, illetve további nemkívánatos következményekkel járt a párt számára. A konzervatív Lordok tekintélyes része ugyanis gyakorlatilag nyíltan fellázadt a pártvezér ellen Lord Cranborne „*elbocsájtása*” miatt, komolyan megrendítve ezáltal Hague pozícióját a párt élén. A teljes konzervatív Frontbench lemondással fenyegette meg a párt vezetését, amennyiben figyelmen kívül hagyja a Lord Cranborne által kieszközölt egyezséget. Az ügy következtében hat főrend lemondott párttagságáról, sőt olyan is akadt, aki ezt

¹¹ House of Commons Library – House of Lords Reform: Developments since the general Election. Research Paper 98/85. 8-58.

¹² Ld. SHELL, Donald: *Labour and the House of Lords: a Case Study in Constitutional Reform.* Parliamentary Affairs, Vol. 53. 2000. No. 2. House of Lords Library Note – The Weatherill Amendment. LLN 2007/009.

¹³ HC Hansard, 2nd December 1998. cols. 874-7.

követően átült a Crossbench-be. Hague végül engedett az egyezményt illetően, de a menesztett Lord visszahelyezéséhez nem járult hozzá. A helyzetet súlyosbította, hogy a kiszemelt utód, Lord Strathclyde is a Frontbench tagja volt, és nehezen volt rávehető, hogy vállalja a tisztséget.¹⁴

1999. január 20-án maga a miniszterelnök terjesztette az alsóház elé a fehér könyvet (*Modernising Parliament – Reforming the House of Lords*), amely „*anakronisztikusnak és antidemokratikusnak*” minősítette a Lordok Háza összetételét, és hosszabb távú reformot javasolt egy úgynevezett „*átmeneti házzal*”, illetve egy törvény által nem szabályozott (!) Kinevező Bizottságot (*Appointments Commission*), amely a felsőházi tagok kinevezése révén megszüntetné a miniszterelnöki patronátust. A két ház közös bizottságával szemben előnyben részesítette egy parlamenti szakbizottság (*Royal Commission*) felállítását, amely részletesen kidolgozhatná a reform második szakaszára vonatkozó tervezetet.¹⁵ A House of Lords Billt Margaret Beckett, a kormánypárt frakcióvezetője terjesztette az alsóház elé, mindössze egy nappal korábban, és a törvényjavaslat már február 1-én, illetve 2-án megkapta a II. olvasatot. A Committee Stage alatt egy konzervatív képviselő(nő), Eleanor Laing a Cranborne-Blair-féle egyezséghez hasonló módosító javaslatot terjesztett be, ám azt február közepén a ház némi vita után leszavazta 326:125 arányban. A tervezetet végül március 16-án szavazta meg az alsóház 340 szavazattal, 132 voks ellenében,¹⁶ ennél fogva másnap sor kerülhetett az I. olvasatra a Lordok Házában, ahol hányatottabb sors, vagyis jóval hosszabb vita várta. A II. olvasatra március 29-én, illetve 30-án került sor, és az utóbbi napon nyitotta meg a vitát a Lordkancellár azzal, hogy beharangozta a Weatherill-módosítást, amelyet a felszólaló liberális Lord Steel of Aikwood Cranborne/Hague-módosításnak titulált, a konzervatív Lord Mackay of Ardbecknish pedig bejelentette, hogy pártja tiszteletben fogja tartani a Salisbury-konvenciót. A szintén felszólaló Lord Cranborne a módosítás védelmére kelt, kifejtve, hogy a mentességet élvező örökletes főrendek biztonsági féket jelentenek majd a végrehajtó hatalommal szemben, hiszen véleménye szerint egyre nő annak kockázata, hogy a reform második szakaszára soha nem kerül sor.¹⁷ Végül május 11-én, a Committee Stage alatt, Lord Weatherill beterjesztette a módosítást, 92 örökletes főrend mentességét javasolva a törvény hatálya alól a reform végéig. A Lordkancellár jelezte a kormány támogatását, ám azt is, hogy a kompromisszum mindössze ideiglenes megoldás. A felszólaló Lord Strathclyde, noha alapvetően igen kritikus volt a kormány reformjával szemben, frakciója támogatásáról biztosította a házat, a liberális Lord Rodgers viszont a mentességet élvező fő-

¹⁴ BBC News-Thursdays, December 3, 1998. *Hague leadership in crisis*. Ld. http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/politics/227197.stm

¹⁵ *Modernising Parliament – Reforming the House of Lords*. Cm 4183. The Stationery Office. London, 1999.

¹⁶ HC Hansard, 15th February 1999. cols. 667-703. 16th February, 1999. cols. 745-84. HC Hansard, 16th March 1999. col 995.

¹⁷ HL Hansard, 30th March 1999. cols. 207-417.

rendek kiválasztásának tervezetét bírálta. A Weatherill-módosítást a ház még aznap jóváhagyta 352 szavazattal, 32 ellenében.¹⁸ A kormány elutasította viszont azt a módosító javaslatot, amely referendumot indítványozott a reform, illetve a parlamenti vizsgálóbizottság javaslatainak tárgykörében.¹⁹ A törvényjavaslat vitája, illetve a III. olvasat és a Report Stage azonban egészen őszig elhúzódott, amikor a ház végre dűlőre jutott annak kérdésében is, hogy az esetlegesen elhalálozó örökletes főrendeket pótválasztással pótolják, és kiküszöbölték a skót főrendek, valamint az 1707-es Act of Union problémáját. Egy másik módosító indítvány a fehér könyv által javasolt Kinevező Bizottság felállítására vonatkozott, amelyet a ház meg is szavazott 231:189 arányban.²⁰ A törvényjavaslatot végül október 26-án fogadta el a második kamara.²¹ Az alsóház november 10-én szavazott a módosításokról, és azokat 438 szavazattal jóváhagyta, 22 ellenében. A konzervatív ellenzék támogatta a kormányt a szavazás során, a liberálisok viszont nem.²² A módosítás értelmében 75 főrendet (42 konzervatív, 28 független, 3 liberális és 2 munkáspárti) a saját frakciója, illetve a Crossbench Peerek csoportja választott meg novemberben, további 15 főrendet pedig a ház egésze októberben a helyettes házelnöki (Deputy Speaker), valamint bizottsági elnöki (Committee Chairman) tisztségekre. Két örökletes királyi hivatal, a Főceremóniamesteré (Earl Marshal) és Anglia Főkamarsáé (Lord Great Chamberlain) szintén megmaradt.²³ Miután nem volt törvényes akadálya annak, hogy örökletes főrendeket Life Perré nevezzenek ki, így 10 Lord meg is kapta ezt a lehetőséget, köztük Lord Cranborne is. Ezáltal 102 örökletes főrend menetsült a törvény hatálya alól. A House of Lords Act-et a királynő 1999. november 11-én szentesítette. A törvény értelmében többé „senki nem válhat a Lordok Háza tagjává örökletesség jogán”, viszont megszűnt az örökletes főrendek azon diszkvalifikációja, hogy „szavazzanak az alsóházi választásokon, vagy e ház képviselőivé válasszák őket”.²⁴ Az egyházi főrendek és a jogász Lordok a ház tagjai maradhattak, akárcsak a királyi család meghatározott tagjai. A House of Lords Act következtében megszűnt a konzervatívok évszázados dominanciája a házban, a 2001-es általános választások révén pedig az alsóház képviselőjévé válhatott az első három örökletes főrend.

Ezzel párhuzamosan, a konzervatívok bábáskodása mellett felállított Mackay-bizottság is munkához látott, és hamarosan elkészült a maga jelentésével, amely két mintalehetőséget ajánlott az átalakítandó felsőház számára. Az első egy vegyes összetételű kamara modellje volt, kinevezett, valamint közvetlenül- és közvetetten választott képviselőket foglalva magába. A második mo-

¹⁸ HL Hansard, 11th May 1999. cols. 1088-1137.

¹⁹ HL Hansard, 20th April 1999. cols. 1030-62. HL Hansard, 15th June 1999, col. 251.

²⁰ HL Hansard, 22nd June 1999. cols. 823-845.

²¹ HL Hansard, 26th October 1999. cols. 169-171.

²² HC Hansard, 10th November 1999. cols. 1131-1208.

²³ House of Commons Library – House of Lords Reform: Developments since 1997. Research Paper 01/77. 8-9.

²⁴ House of Lords Act, 1999. 47&48 Elizabeth II, cap. 34.

dell egy teljes egészében közvetlenül választott kamara volt.

A bizottság tagjai egyhangúan kijelentették, hogy „teljes mértékben szembehe-lyezkednek egy teljes egészében kinevezett Lordok Háza megteremtésével”. Kiemelték továbbá a független, párton kívüli alkotóelem fontosságát is az új második ka-marában.²⁵ A bizottság tevékenysége, illetve jelentése azonban hamarosan lég-üres térbe került, és ezt tagjai is érzékelték. A fehér könyv megjelenését követően

ugyanis szinte azonnal kinevezték az általa ja-vasolt 12 tagú szakbi-zottságot, s élére, rész-ben az ellenzéknek tett gesztusként, részben jól felfogott érdekből egy kompromisszumkész politikusként ismert konzervatív főrend, Lord Wakeham ke-rült. A tagok többsé-ge tapasztalt vén ró-ka volt, akiknek gya-korlatias szemléleté-től távol álltak az al-kothányos víziók. A bizottság március 1-én tartotta első ülés-t, s igyekezett mi-előbb teljesíteni a rábízott feladatot, az-az javaslatokat ter-jeszteni a parlament elé a második kamara szerepét és funkciót, valamint összetételét illetően, legkésőbb az év végéig. A rendel-kezésre álló, megle-hetősően rövid idő el-lenére, a bizottság alapos munkát végzett. Mintegy 30 alkalommal ülésezett, és összesen több mint 20 politikai- és lakossági fórumon vett részt, az Egyesült Királyság valamennyi régiójában. Kikérte a jelentősebb alkotmányjogászok, valamint egykori kor-

1999		2000	
Főrendek	Létszám	Főrendek típusai	Létszám
Örökletes főrendek	784	Life Peerek	561
Life Peerek	484	Life Peerré kineve-zett örökletes főren-dek	17
Érsekek és püspökök	26	Megválasztott örök-letes főrendek	89
Összesen:	1.294	Érsekek és püspö-kök	26
		Örökletes királyi hivatalok birtokosai	2
		Összesen:	695

Párt	Létszám	%	Létszám	%
Konzervatív	475	41%	232	33%
Független/Crossbench	322	28%	164	24%
Munkáspárt	176	15%	197	28%
Liberális Demokrata	69	6%	63	9%
Egyéb	124	10%	39	6%
Összesen	1.166	100%	695	100%

A törvény életbe lépése előtt és után a Lordok Háza összetétele.

1998. decemberi, illetve 2000. júniusi adatok. House of Commons Library – Lords Reform: Background Statistics. Research Paper 98/104. 6-7.; House of Commons Library – Lords Reform: The Interim House – Background Statistics. Research Paper 00/61. 7.

²⁵ Ld. *The Report of the Constitutional Commission on the Options for a New Second Chamber*. Lon-don, 1999.

mánytagok, illetve kormányfők véleményét is az ügyben. Ennek eredményeként egy minden részletre kiterjedő jelentést készített, melynek százharminckét javaslata óvatos, pragmatikus, a kormány által elfogadható volt.²⁶ A Wakeham-jelentést (A House for the Future) 2000. január 20-án terjesztették a parlament elé. A bizottság ebben egy körülbelül 550 fős – nagyrészt kinevezett – kamarát javasolt minimum 65, maximum 195, regionális alapon választott képviselővel, továbbá igen hosszú, 12 és 15 év közötti, jobbára nem megújítható mandátumot a felsőház összes tagja számára, ezzel garantálva a Lordok függetlenségét. Fontos szempont volt, hogy a második kamara ne váljon a hivatásszerűen politizálók terepévé, hanem tagjai inkább afféle másodállásban lássák el feladatukat, kívülről hozva másféle, civil tapasztalatot, és javadalmasításuk is ennek megfelelő lett volna. Ezen kívül a bizottság néhány apróbb módosítást indítványozott a ház törvényhozó hatalmát illetően, és sürgette a fehér könyv által javasolt, de attól eltérően, törvényen alapuló Appointments Commission mielőbbi felállítását, amelynek meglehetősen összetett szerepet szánt.²⁷ Ennek értelmében a kamara nagy többségét a bizottság nevezte volna ki, a pártok ajánlásaitól függetlenül, (!) továbbá felügyelnie kellett volna a ház összetételét, eleget téve olyan sziszifuszi feladatoknak, mint a nemek, a pártok közötti arányok betartása, úgy hogy egyetlen párt se kerülhessen többségbe, de az arányok valamiképpen mégis igazodjanak az általános választások eredményeihez, és független tagok legalább 20%-a ne csatlakozzon egyik párthoz sem. A jelentés a megmaradt 92 örökletes főrenddel szemben a jogász Lordoknak és az egyházi főrendeknek helyet biztosított az új felsőházban, viszont az anglikán egyház vezetői mellett más egyházak képviselőit is meg kívánta hívni.

A Wakeham-jelentés meglehetősen rossz sajtóvisszhangot kapott,²⁸ s mind jobb, mind baloldaltól támadások érték. A liberálisok egy teljes egészében választott szenátus mellett érveltek: „*Feltett szándékunk, hogy megerősítjük a második kamara tekintélyét és legitimitását, továbbá hangsúlyozzuk szerepét a végrehajtó hatalom felülvizsgálójaként, illetve ellenőrként. A ház struktúrájára vonatkozó javaslataink határozottak. Előnyben részesítjük azt a megoldást, hogy a második kamara alapvető szerkezetét egy teljes mértékben választott szenátus alkossa 261 szenátorral. Elvárnánk tőlük, hogy főállású képviselők legyenek, és fizetésüket is ennek megfelelően kapnák. A Lordok Háza igazságszolgáltatási funkcióját el kellene választani az új szenátustól, és azt egy új legfelsőbb bíróságnak (Supreme Court) kellene gyakorolnia. A jogász Lordoknak és az egyházi főrendeknek nem lenne többé helye a második kamarában. A szenátus hatáskörét és feladatait törvényben kellene meghatározni, és ezeknek számottevőbbnek kell lenniük, mint a jelenlegi Lordok Háza jogköre és funkciói.*”²⁹ A kon-

²⁶ RIDDELL, Peter: *Parliament under Blair*. London, 2000. 118-120.

²⁷ A House for the Future – Royal Commission on the Reform of the House of Lords. Cm 4534. The Stationery Office. London, 2000. 2-10.

²⁸ A Sunday Telegraph már október 31-én megsejtelte a jelentés tervezetét, azt sugallva, hogy amennyiben a javaslatok elfogadhatóak lesznek a kormány számára, még a ciklus lejárta előtt megvalósítja azokat, így zárva le a reformot, figyelmen kívül hagyva a két ház közös bizottsága felállításának lehetőségét.

²⁹ Modernising Parliament Reforming the House of Lords – The Liberal Democrat Evidence to the Royal Commission. Liberal Democrat Party, 1999. 1.

zervatívok álláspontját az alábbiakban foglalta össze Lord Strathclyde: *„A Konzervatív Párt álláspontja egyértelmű. Sokkal több választott képviselőt akar látni a Lordok Házában, mint amennyit a parlamenti szakbizottság irányzott elő. A párt nem fogadja el egy teljes egészében kinevezett ház gondolatát. Sokan tartanak attól, hogy a kormány önkényesen megváltoztatja a választókerületek határait, hogy pártjának ez különösen kedvező legyen. Sok mindent el lehet mondani a megmaradt örökletes főrendekről a házban, de ők legalább valamiféle védőbástyát jelentenek a közjük beépülő kinevezett képviselők által teremtett veszélyes perspektívákkal szemben.”*³⁰ A kormány ugyanis mindezek ellenére bejelentette, hogy támogatja a bizottság javaslatait, de egyre nyilvánvalóbbá vált, hogy – az Appointments Commission felállításától eltekintve – egyelőre semmit sem fog tenni a reform lezárása érdekében ebben a ciklusban, és ennek egy idő után nyilvánosan is hangot adott.

2000 márciusában a miniszterelnök nyilvánosságra hozta a House of Lords Appointments Commission tagjainak listáját, akiket májusban hivatalosan is kineveztek. A bizottság 7 tagja közül 3 a legnagyobb pártot képviselte, míg a többi független, és az utóbbiak közül került ki az elnök is. A sors iróniájaként Blair azt a Dennis Stevensont nevezte ki a bizottság elnökévé, aki csak 1999-ben kapta főrendi címét (Lord Stevenson of Coddenham), és bár hivatalosan a Crossbench tagja volt, köztudomású, hogy a Munkáspárt holdudvarának egyik prominens tagja, aki pontosan ennek köszönhette felsőházi tagságát is. Ezzel a lépésével a miniszterelnök gyakorlatilag igazolta a vádakat, miszerint *„cimbora-ít”* ülteti meghatározó posztokra, s kreatúráival árasztja el a Lordok Házát, valamint az elvileg független testületeket is.³¹ A bizottság májusban munkához látott, és még abban a hónapban közzé tette a követelményrendszert, melynek az új kamara párton kívüli jelöltjei meg kellett, hogy feleljenek. 2000. szeptember 17-ig, az első jelölési időszak végéig a bizottság 3.166 egyéni jelölést fogadott el. Ezek közül 15-öt nevezett ki 2001. április 26-án. Az új Lordok a jótékonyági szervezetek, a tudományos- és üzleti élet vezető alakjai közül kerültek ki, de volt közöttük ex-diplomata, illetve ex-rendőrfőkapitány is. A sajtó éles hangon bírálta a kinevezéseket, mondván, hogy semmiben sem különbözik a korábbi gyakorlattól (hiszen az új felsőházi tagok között nincs egyetlen *„átlagos, hétköznapi állampolgár”* sem), amikor is a Korona prominens személyeket nevezett ki Life Peerré, és az egész eljárást a *„demokrácia szégyenének”* bélyegezte.³²

A 2001-es választási programokban világosan tükröződött, mennyire más-képp képzei a három vezető párt a felsőház további reformját. A liberálisok ismét ígéretet tettek korábbi elképzeléseik csaknem változtatás nélküli megvalósítására: *„A Lordok Házát egy kisebb, közvetlenül választott szenátussal pótoljuk, az Egyesült Királyság nemzetéből és régióiból származó képviselőkkel. Jogkörét kibővítjük, hogy tökéletesítsük a törvényhozást. Az igazságszolgáltatási funkciót, melyet jelenleg a*

³⁰ Lord STRATHCLYDE: *New Frontiers for Reform*. Centre for Policy Studies, London, 2001. 18.

³¹ RENTOUL, John: *Tony Blair Prime Minister*. London, 2001. 452-453.

³² Research Paper 01/77. 16-20.

Lordok Háza lát el, egy új legfelsőbb bíróságra (Supreme Court) fogjuk átruházni.”³³ Ezzel szemben a konzervatív választási program a következőképpen ismertette a párt irányelvét: „A parlament munkájának átalakítása alatt a legfontosabb feladatunk az lesz, hogy megerősítsük a felső- és az alsóház azon jogkörét, melynek értelmében elszámoltathatják a kormányt. Biztosítani fogjuk a Lordok Háza függetlenségét, hogy tényleges felülvizsgáló kamaraként – az Appointments Commission által kijelölt képviselőkkel megerősítve – hatékonyan lássa el feladatát. Létrehozzuk a két ház közös bizottságát (Joint Committee) azért, hogy tartós konszenzusra törekedjék a Lordok Háza reformját illetően. Egy erősebb, határozottabb felsőházat szeretnénk látni a jövőben, beleértve egy jelentékenyebb választott alkotórészt is.”³⁴ A Munkáspárt választási programja azt állította, hogy a kormány hatalmon maradása esetén a Lordok Háza 1999-ben megkezdett reformját, a Wakeham-bizottság javaslatainak megvalósítása által fejezné be, jóllehet további konzultációt kezdeményezne a reform végrehajtásának lehetséges módjairól: „Elköteleztük magunkat a Lordok Háza reformjának befejezése mellett, beleértve a megmaradt örökletes főrendek eltávolítását is, hogy képviseletivé és demokratikusabbá tegyük, az alsóház tradicionális elsőbbségének megőrzése mellett. Mi már állást foglaltunk a Wakeham-bizottság jelentése és javaslatai mellett, és törekedni fogunk arra, hogy a lehető legeredményesebb módon valósítsuk meg azokat. A Munkáspárt támogatja a második kamara házszabályainak modernizációját, hogy javítson a ház hatékonyságán. Olyan törvényt fogadtatunk el a Parlamenttel, mely végre törvényes kereteket fog biztosítani a független Kinevező Bizottságnak (Appointments Commission).”³⁵

A választásokat kimenetele úgyszólván senkit nem lepett meg, az viszont már nem kis feltűnést keltett, amikor a kabinet – választási ígéreteitől eltérően – olyan új fehér könyvet (The House of Lords – Completing the Reform) terjesztett parlament elé 2001. november 7-én, amely ugyan a Wakeham-jelentésből indult ki, de azt több, lényeges ponton módosította. Valamivel nagyobb, 600 fős kamarát javasolt, amelyben a választott képviselők száma is magasabb, 120 fő volt, de a legfontosabb változtatás értelmében az Appointments Commission csak a párton kívüli tagokat (120 fő) nevezte volna ki egymaga, a kamara felét kitevő 332 Lordot a pártok ajánlásai alapján kellett volna kineveznie. A jogász Lordok és az egyházi főrendek megőrizhették volna tagságukat, de a visszamaradt 92 örökletes főrendnek mennie kellett volna. A másik lényegesebb különbség a felsőházi mandátum hossza volt. A jelentés által javasolt időszakot túl hosszúnak találva a kabinet 5 vagy 10 éves terminust tartott elfogadhatónak, viszont nem kívánta korlátozni az újraválasztást, vagy újrakinevezést. A kormány a felsőház jogkörét jórészt változatlanul meg kívánta őrizni, hogy az úgymond ne csorbíthassa az alsóház szupremáciáját, az Appointments Commission feladatául pedig jórészt a jelentés által ajánlottakat szabta ki, működését immár törvény által kívánta szabályozni.³⁶

³³ Liberal Democrat Party Manifesto 2001. – Freedom, Justice, Honesty. 7.

³⁴ Conservative Party Manifesto 2001. – Time for Common Sense. 45-46.

³⁵ Labour Manifesto 2001. – Ambitions for Britain. 35.

³⁶ *The House of Lords – Completing the Reform*. Cm 5291. The Stationery Office. London, 2001. 7-13.

Az ellenzéki pártok és a sajtó³⁷ azonnal ösztözet zúdított a fehér könyvre, és követelték a kormány javaslatainak elvetését. Nagyobb problémát jelentett, hogy a dokumentum a kormánypártot is megosztotta, s több képviselője is a tervezettel szemben foglalt állást, aláírva a konzervatív ellenzék indítványát, mely egy teljes egészében, vagy nagyrészt választott kamara érdekében szállt síkra. A helyzeten az sem segített túl sokat, hogy a kormány decemberben nyilvánosságra hozta a fehér könyv kiegészítő dokumentumát (The House of Lords – Completing the Reform – Supporting Documents), amely részletesebben feltárta a kormány javaslatait és indokait.³⁸ A kabinet különben egy – meglehetősen szűkre szabott – konzultációs időszakot is kijelölt, s arra kérte a lakosságot, hogy ezalatt a fehér könyv valamennyi témakörében fejtsék ki véleményüket, és azt – írásban – juttassák vissza hozzá, de néhány fontosabb kérdéskört is megjelölt, amelyekre feltétlenül választ várt. (Ilyen volt például a választott- és kinevezett tagok aránya, a választások időzítése, a mandátum hossza, vagy a képviselők fizetése, illetve végkielégítésének kérdése stb.) A kritika azonban még élesebben nyilvánult meg, különösen az átlagpolgárok részéről a konzultációs időszak folyamán, amely 2002. január 31-én ért véget, és a válaszok többsége a választott képviselők alacsony számát kifogásolta. (A válaszok elemzését, és azok statisztikáját a Lordkancellár Hivatala (Lord Chancellor’s Department) készítette el, és 2002 májusában hozták nyilvánosságra.)³⁹

A fehér könyv alsóházi vitája során Eric Forth, a konzervatívok frakcióvezetője „a demokrácia fügefalevelének” titulálta a tervezetet, melynek leple alatt a miniszterelnök tovább folytathatja „cimboraí” kinevezését a felsőházba. Bírálta továbbá a rövid konzultációs időszakot, és azzal vádolta a kormányt, hogy ígéreteivel ellentétben nem hozta létre a két ház közös bizottságát, amely megfelelően kidolgozhatta volna a reformot. Paul Tyler, a liberálisok frakcióvezetője elsősorban a választott felsőházi tagok alacsony arányát kifogásolta, ugyanakkor a konzervatívokat is támadta felszólalásában, amiért képtelenek előállni bármiféle reális reformtervezettel.⁴⁰ A vita a felsőházban ingerültebb, illetve rezignáltabb hangulatban folyt. Bár Lord William of Mostyn, a Munkáspárt frakcióvezetője kihangsúlyozta, hogy a kormány alapvető szempontja az volt, hogy a reform ne ingassa meg az alsóház alkotmányos helyzetét, konzervatív kollégája, Lord Strathclyde ingerülten azzal vágott vissza, hogy a tervezet nem más, mint a miniszterelnöki patronátus kiterjesztésének eszköze, és az egész állítólagos „reform” nem egyéb kirakatrendezésnél, továbbá azzal vádolta a kormányt, hogy szándékosan szabotálja egy hatékony második kamara létrehozását. Lady Williams, a liberálisok frakcióvezetője mindezekhez annyit fűzött

³⁷ Ld. *House of Lords Library Note* – Press Reaction to the White Paper, The House of Lords: Completing the Reform. LLN 2001/009.

³⁸ *The House of Lords – Completing the Reform – Supporting Documents*. The Lord Chancellor’s Department. London, 2001.

³⁹ Ld. *Reform of the House of Lords – Analysis of Responses to the Government White Paper „The House of Lords – Completing the Reform”*. The Lord Chancellor’s Department. London, 2002.

⁴⁰ HC Hansard, 20th December 2001. cols. 24-246.

hozzá: a probléma gyökere nem abban rejlik, hogy a felsőház netán kétségbe vonná az alsóház primátusát, miként azt a kormány állította, hanem sokkal inkább a két ház erőtlenségében a végrehajtó hatalommal szemben. Rámutatott, hogy a Lordok Háza reformját egy átfogóbb parlamenti reform kontextusában kellene vizsgálni. A konzervatív veterán, Lord Hurd of Westwell, aki a Wakeham-bizottság, majd az Appointments Commission tagja is volt, bírálta a fehér könyv azon javaslatait, melyek értelmében a politikai pártok jelöltjeinek kérdésében maguk a pártok – és nem a Kinevező Bizottság – mondanák ki az utolsó szót. Azzal érvelt, hogy egyetlen ezen alapuló törvényjavaslatot sem sikerülne elfogadtatni a Lordok Házával.⁴¹

A fehér könyv vitája következtében a Közigazgatási Vizsgálóbizottság (House of Commons' Public Administration Select Committee) 2001 decemberében bejelentette, hogy meg fogja vizsgálni a fehér könyv javaslatait. A következő év február 14-én nyilvánosságra is hozta jelentését (The Second Chamber: Continuing the Reform), amelyben jóval kisebb (350 fős) kamarát javasolt, mint a kormány vagy a Wakeham-bizottság, s amelynek 60%-át választott képviselők alkotnák. Azt sugallta, hogy ez az a „*súlypont*”, amelyből kiindulva meg lehetne valósítani a konszenzust.⁴² Egyébként csak kisebb módosításokat javasolt a ház szerepét és funkcióit illetően, továbbá, hogy a törvény által szabályozott Appointments Commission kellene kinevezzon 40%-nyi Lordot (20% párttag, 20% független lenne). A képviselői mandátumokkal kapcsolatban viszont a fehér könyv javaslatát támogatta.

A kormány, a bizottság jelentésére válaszolva (2002. április 30-án) azt javasolta, hogy létre kellene hozni – kettős funkcióval – a két ház közös bizottságát (Joint Committee). Ennek egyik teendője az lenne, hogy felülvizsgálja a Lordok Háza szerepét és funkcióját; illetve alternatívákat sorakoztasson fel a felsőház összetételével kapcsolatban, amelyekről mindkét ház szavazna. A másik teendője az lenne, hogy – figyelembe véve a szavazások eredményét – kidolgozzon egy részletes reformtervezetet. Mivel a fehér könyv javaslatait a képviselők nagy többsége ellenezte, ráadásul egyre vehemensebben, 2002. május 13-án Robin Cook, a kormánypárt alsóházi frakcióvezetője és Lord Irvine Lordkancellár a Parlament két házában bejelentette, hogy a kormány lemond a tervezet megvalósításáról.⁴³ Ez volt a kormány első, és igen látványos U-kanyarja a reform történetében, de nem az utolsó. Bár ezt követően kinevezték a két ház közös bizottságát, amely egy ideig jelentéseket küldött a kabinetnek, egyik tagja később élete legunalmasabb és leghaszontalanabb időszakának nevezte az ottani tevékenységét. A kormány ezt követően más aspektusból igyekezett átalakítani a Lordok Házát, de ez már a reform egy másik fejezetének lapjaira tartozik. Brit politológusok és történészek többnyire egyetértenek abban, hogy Blair

⁴¹ HL Hansard, 7th November 2001. cols. 206-221.

⁴² Ld. Public Administration Select Committee Report. paras. 38. 49. 70. 96. 126. 138. 168. 174-177.

⁴³ House of Commons Library – House of Lords – Developments since 2002. Research Paper 03/85. 7-9.

rosszabb helyzetben hagyta hátra a parlamentet, mint ahogy átvette, ám szerepének megítélése korántsem egyértelműen negatív. Bármi is volt az eredeti célja a Lordok Háza reformjának, és ezen belül is az örökletes főrendek kiseprűzésének, erősen kétséges, hogy egy erőteljes második kamara létrehozása lett volna az. Ám akarva-akaratlanul is új alapokra helyezte a felsőház legitimációját. Ahogy az 1999-es fehér könyv találóan kimondta: a ház legitimációját aláássta abszurd és nem képviseleti összetétele. Amit viszont a kormányból először az éles szemű Lady Jay vett észre, és mondott ki: az örökletes főrendek eltávolítása után az „*átmeneti ház*” legitimebbnek érezte magát, és a legitimebb ház erőteljesebben gyakorolta látens hatalmát, mint korábban. Az új életre kelt kamara aktívabb, mint az elmúlt századokban bármikor, és a következő parlamenti ciklusokban sokkal több törvényjavaslatot dobott vissza az alsóházba, mint 1997-2001 között. A felsőházban ugyanis egyik párt sem rendelkezett domináns többséggel, a Blair által kinevezett új munkáspárti főrendek ellenére sem, ennél fogva bármelyikük csak akkor tudott eredményt elérni, ha szövetkezett egy másik frakcióval, vagy legalább annak néhány tagjával. Így a reform első szakaszának mérlege egyértelműen pozitív, minden negatív felhang ellenére is. Még akkor is, ha a miniszterelnöki patronátus gúnyos fogalmai (cronysm, Tony’s cronies, House of Cronies) el is árasztották a brit közéletet, egyértelműen negatív tendenciákat jelezve, melyek a 2006-2007-es időszak hangos botrányában csúcsosodtak ki.⁴⁴ Bárhogy is nézzük azonban, a House of Lords Act lezárt egy fejezetet a szigetország történetében, amelyet Roger Scruton, korunk meghatározó konzervatív filozófusa oly szemléletesen és elgondolkodtatóan temet, *Anglia, egy eltűnő ideál* című művében.

⁴⁴ Ekkor derült ki, hogy a Munkáspárt kampányát vaskos összegekkel támogatókat a miniszterelnök főrendi címeikkel, ezáltal felsőházi tagsággal jutalmazta. A botrány megkérdőjelezte Blair egész reformtevékenységének komolyságát a Lordok Házát illetően.